

UDRUGA PROFESIONALNIH VATROGASACA HRVATSKE

(PUNOPRAVNA ČLANICA JOIFF ORGANIZACIJE)
CROATIAN PROFESSIONAL FIREFIGHTERS ASSOCIATION
(FULL MEMBER OF JOIFF)

SAVSKA CESTA 79B; 10 000 ZAGREB
TELEFON 01/6178-030; 091/4876-533

[HTTP://WWW.UPVH.HR/](http://www.upvh.hr/)

PRIJEDLOG ZAKONA O VATROGASTVU

Ustavna osnova za donošenje Zakona o vatrogastvu sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Područje vatrogastva po prvi puta u Republici Hrvatskoj sustavno je uređeno Zakonom o vatrogastvu ("Narodne novine", br. 58/93.). Tim je Zakonom profesionalno vatrogastvo ustrojstveno ušlo u sustav Ministarstva unutarnjih poslova i financiralo se iz državnog proračuna. Intencija navedenog Zakona bila je jasna – centralizacija profesionalnog vatrogastva, relativno oskudne tehnike i sredstava za gašenje požara, jasna hijerarhijska linija zapovijedanja u akcijama gašenja požara i jedno nadležno (resorno) tijelo državne uprave – Ministarstvo unutarnjih poslova.

Ovako postavljena organizacija sustava vatrogastva imala je opravdanje i polučila pozitivne učinke, pogotovo u vremenu u kojem je nastala (vrijeme Domovinskog rata).

Naime, centralizirani sustav zapovijedanja omogućio je optimalno korištenje postojećih kadrovskih i tehničkih resursa, posebno u akcijama gašenja velikih požara priobalnog i otočnog područja u ljetnim mjesecima. Uz to, postojanje jednog resornog tijela za vatrogastvo bitno je olakšalo i unaprijedilo koordinaciju i bolju organizaciju rada državnih tijela u području zaštite od požara i vatrogastva. Međutim, kroz duže vremensko razdoblje, a posebno u mirnodopskim uvjetima života i jačanjem koncepta građanskog društva, u kojemu uloga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave bitno dobiva na značenju, postaju sve izraženiji nedostaci prihvaćene organizacije. Ti su se nedostaci uglavnom manifestirali u sljedećem:

- centralizacija svakog sustava na državnoj razini (pa tako i vatrogastva) nužno rezultira demotivacijom ostalih subjekata na stvaranju učinkovite organizacije u određenom području, u okviru svoga djelokruga i nadležnosti. Tako su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nastojale svoje obveze u području zaštite od požara i vatrogastva prebaciti na državu i tijela državne uprave, izbjegavajući poduzeti mjere potrebne za osiguravanje učinkovite organizacije zaštite od požara na svome području, što je rezultiralo povećanjem broja profesionalnih vatrogasnih postrojbi koje su se financirale iz državnog proračuna. Za

ilustraciju navedene tvrdnje može poslužiti podatak kako je (do izmjena Zakona iz 1996. godine) samo jedna županija izradila procjenu ugroženosti od požara i donijela plan zaštite od požara za svoje područje, a od 121 grada i 422 općine tu je obvezu izvršilo samo 12 gradova i 12 općina;

- ustrojeni koncept vatrogastva, kao ponajprije profesionalne djelatnosti, uz stimuliranje dobrovoljstva kao prateće i podupirajuće korisne djelatnosti od javnog interesa, postao je kontraproduktivan. Naime, umjesto stvaranja osnova za jedinstveno funkcioniranje vatrogastva, došlo je do oštre diferencijacije profesionalne i dobrovoljne vatrogasne strukture;
- nije se ostvarila težnja da se centralizacijom sustava smanji ukupan broj profesionalno zaposlenih djelatnika u vatrogasnim postrojbama i vatrogasnim zajednicama općina i gradova. Naprotiv, došlo je do povećanja zaposlenika u profesionalnim postrojbama od 1783 uposlena u 1993. godini na 2235 uposlena (25,4% povećanje) u 2.000 godini, dok je broj profesionalnih vatrogasaca u dobrovoljnim vatrogasnim društvima ostao na razini iz 1993. godine (124), ali se povećalo administrativno osoblje u dobrovoljnim vatrogasnim društvima i vatrogasnim zajednicama zbog nove teritorijalne podjele jedinica lokalne i područne samouprave. Dakle centralizacijom se po dvije linije povećao broj profesionalno uposlenih osoba u vatrogastvu i to u profesionalnoj i dobrovoljnoj vatrogasnoj strukturi.

Izmjene i dopune navedenog Zakona ("NN", br. 87/96.) uspostavile su dvostruku liniju zapovijedanja u vatrogastvu (profesionalnu i dobrovoljnu), čime je narušeno jedinstveno rukovođenje u akcijama gašenja požara a koje je imalo dalekosežne posljedice na požarima otvorenog prostora na Jadranu (požari na Korčuli 1998. godine).

Pozitivnim Zakonom o vatrogastvu ("NN", br. 106/99.), koji se počeo primjenjivati 1.1.2000. godine, profesionalne vatrogasne postrojbe ustrojstveno su izašle iz sustava Ministarstva unutarnjih poslova, a preuzele su ih jedinice lokalne samouprave, bez osiguranja stabilnih izvora financiranja.

Prijelaznim i završnim odredbama navedenog Zakona utvrđeno je postepeno smanjenje financiranja redovite djelatnosti zaposlenika profesionalnih vatrogasnih postrojbi iz državnog proračuna u prijelaznom razdoblju od 5 godina (do 31. prosinca ove godine). Tako su u 2003. godini financijska sredstva iz državnog proračuna smanjena za 50% (u odnosu na početak primjene Zakona), što nije bilo dovoljno za redovan rad javnih (profesionalnih) vatrogasnih postrojbi.

S druge strane, prema odredbama važećeg Zakona, značajna financijska sredstva prikupljaju i raspoređuju vatrogasne zajednice (udruge građana u koje se profesionalne vatrogasne postrojbe moraju udruživati), usmjeravajući ih u pravilu prema dobrovoljnim vatrogasnim društvima. Imajući u vidu očit nesrazmjer u broju vatrogasnih intervencija koje tijekom godine obave profesionalne vatrogasne postrojbe u odnosu na dobrovoljnu vatrogasnu strukturu, postojeći način financiranja vatrogastva žurno treba mijenjati (naime, profesionalni vatrogasci obave oko 90% svih intervencija na požarima građevina i ostalih tehničkih intervencija te 50% intervencija na požarima otvorenog prostora).

Uz navedeno, postojeći Zakon o vatrogastvu u barem dvije odrednice nije usklađen s Ustavom Republike Hrvatske:

- prije svega, odredbama o ustroju i financiranju vatrogasnih postrojbi jedinica lokalne samouprave te načinu izbora i odgovornosti vatrogasnih zapovjednika ne respektiraju se ustavne odredbe o djelokrugu i samostalnosti jedinica lokalne samouprave;

- zakonsko rješenje prema kojemu je obvezno udruživanje svih vatrogasnih postrojbi u udrugu građana (vatrogasnu zajednicu) kojom odredbom narušeno je Ustavom zajamčeno pravo građana na slobodno udruživanje, utvrđeno člankom 43. Ustava RH.

U cilju poboljšanja cjelokupnog stanja u vatrogastvu te usklađivanja vatrogastva sa Ustavom Republike Hrvatske predlaže se donošenje novog Zakona o vatrogastvu koji bi trebao kvalitetnije i ekonomski racionalnije riješiti probleme u vatrogastvu. Stoga se Zakonom, čije se donošenje predlaže, uređuju sljedeća osnovna pitanja:

- nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave, radi zadovoljenja potreba građana za organizacijom učinkovite vatrogasne službe na svom području, osniva vatrogasni centar, ali pritom samostalno odlučuje koji od ponuđenih modela organizacije vatrogastva na svom području može primijeniti;
- vatrogasni centar nositelj je cjelokupne zaštite od požara na području jedinice lokalne samouprave što znači da provodi **preventivne mjere** u cilju smanjenja rizika za nastanka požara te **kurativne mjere** za saniranje eventualno nastalog požara uz što manju štetu;
- zapovjednu strukturu u vatrogasnim centrima koje osnivaju jedinice lokalne samouprave imenuju tijela te jedinice lokalne samouprave kome su isti i odgovorni za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogastva na području jedinice lokalne samouprave;
- stvaraju se zakonske pretpostavke slobodnog interesnog udruživanja građana u vatrogasne udruge (dobrovoljna vatrogasna društva, vatrogasne zajednice za područja jedinice lokalne i područne samouprave te područje Republike Hrvatske, udruge profesionalnih vatrogasaca, zajednicu ustanova i sl.);
- ustrojava se Nacionalno vijeće za vatrogastvo koje će pratiti stanje opremljenosti, osposobljenosti i učinkovitosti vatrogastva u Republici Hrvatskoj te biti strukovni korektor cjelokupnog vatrogastva;
- detaljno se razrađuju uvjeti koje mora ispunjavati profesionalni i dobrovoljni vatrogasac te vatrogasni zapovjednici na svim razinama zapovijedanja koji u obavljanju vatrogasne djelatnosti koriste javne ovlasti koje su im utvrđene ovim Zakonom;
- utvrđuju se odgovornosti zapovjednika na svim razinama zapovijedanja glede organiziranosti, osposobljenosti i intervencijske spremnosti vatrogasne postrojbe kojom zapovijeda odnosno vatrogastva na području za koje je odgovoran;
- utvrđuje se hijerarhija zapovijedanja na vatrogasnoj intervenciji a sukladno tom utvrđena je i odgovornost zapovjednika vatrogasne intervencije glede njene učinkovitost i neponovljivosti požara;
- utvrđuju se javne ovlasti koje zapovjednik vatrogasne intervencije ima prilikom vođenja vatrogasne intervencije a sve u cilju brzog saniranja događaja i smanjenja materijalnih šteta;

- utvrđuje se transparentan sustav financiranja vatrogastva u Republici Hrvatskoj koji se bazira na financiranju samo onog što je potrebno za minimalnu zaštitu od požara nekog područja i to sa jednog mjesta (proračuna jedinice lokalne ili područne samouprave);

Donošenjem predloženog Zakona uklonile bi se postojeće dvojno zapovijedanje na vatrogasnim intervencijama te normativne zapreke bržem razvoju i učinkovitijem funkcioniranju vatrogastva u cjelini uz prepoznatljive obveze jedinica lokalne samouprave glede odabira optimalnog sustava zaštite od požara za svoje područje te financiranje takvog sustava. Isto tako predloženi Zakon otklonio bi naglašenu dominaciju dobrovoljnih vatrogasnih struktura nad profesionalnim.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona potrebno je osigurati financijska sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za djelovanje Nacionalnog vijeća za vatrogastvo u visini od oko 1.000.000 kn za godinu.

Za normalno financiranje vatrogasne službe na područjima jedinica lokalne samouprave bit će potrebno u proračunima jedinica lokalne samouprave osigurati znatna financijska sredstva koja se do sada osiguravaju u državnom proračunu. Prema ovom Prijedlogu Zakona o vatrogastvu jedinice lokalne samouprave za financiranje vatrogastva na svom području ostvarivale bi prihod s osnova dodatnog doprinosa na promet pravnih i fizičkih osoba (obrnika) po mjesečnom obračunu. Prema simulaciji ukupno na razini Republike Hrvatske za financiranje cjelokupnog vatrogastva (profesionalnog i dobrovoljnog) osiguravalo bi se oko 400.000.000 kn po stopi od 0,14% na ostvareni promet pravnih i fizičkih osoba koji bi se uplaćivao direktno u proračune jedinica lokalne samouprave. Zbog različite razvijenosti privrede na teritoriju RH neke jedinice lokalne samouprave dobile bi dovoljno a neke premalo financijskih sredstava za minimalnu zaštitu od požara na svom području te je potrebno za osiguranje minimalnog funkcioniranja vatrogastva na tim područjima koja ne mogu ostvariti dovoljan iznos financijskih sredstava za zadovoljenje minimalnih potreba u vatrogastvu dodatno izdvajanje od 0,07% od prometa pravnih i fizičkih (obrnika) osoba koji se uplaćuje u vatrogasni fond. Raspodjela iz fonda bi išla po utvrđenim kriterijima za zadovoljenje minimalnog funkcioniranja vatrogastva koje bi utvrdilo Nacionalno vijeće za vatrogastvo. Prema procjeni u vatrogasni fond bi se godišnje slijevalo oko 200.000.000 kn što bi bilo moglo biti zadovoljavajuće za podmirenje minimalnog funkcioniranja vatrogastva na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

S osnova doprinosa od 5% od police osiguranja koji se predviđa za financiranje županijskih vatrogasnih postrojbi i vatrogasnog centra županije osiguralo bi se oko 7.000.000 kn godišnje što nije dovoljno za namijenjenu funkciju pa će se ostali dio financirati iz proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave sukladno kriterijima utvrđenim u prijedlogu Zakona.

Zbog dodatnih zahtjeva na organizaciju i opremanje vatrogasnih postrojbi na priobalju za zaštitom od požar obalnih šuma iz doprinosa koji se uplaćuje za opće korisne funkcije šuma vatrogasni centri jedinica područne samouprave sa priobalja dodatno bi ostvarile još oko 20.000.000 kn godišnje za financiranje županijske vatrogasne postrojbe i sezonskih vatrogasca te rad vatrogasnog centra na priobalnim županijama. Za iste potrebe iz prihoda od boravišne pristojbe za financiranje vatrogastva na priobalnom području dodatno bi se prikupilo oko 5.000.000 kn godišnje.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Uz tekst prijedloga Zakona o vatrogastvu prilaže se i obrazloženje Zakona o vatrogastvu.

NACRT PRIJEDLOGA

ZAKONA O VATROGASTVU

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

1) Vatrogasna djelatnost je sudjelovanje u gašenju požara i spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom, eksplozijom i drugom nesrećom (operativna djelatnost); sudjelovanje u provedbi određenih preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija i nadzor nad provedbom tih mjera (preventivna djelatnost), preveniranju ili otklanjanju posljedica katastrofa ili većih nesreća te obavljanje i drugih poslova propisanih zakonom.

2) Vatrogasna djelatnost temelji se na načelu solidarnosti i uzajamne pomoći sudionika, od interesa je za Republiku Hrvatsku i uživa njenu osobitu zaštitu.

3) Vatrogasna djelatnost neodvojiv je dio sustava zaštite i spašavanja, usmjerena na ostvarivanje humanitarnih ciljeva.

4) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na osnivanje, ustroj i djelovanje vatrogasnih postrojbi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Članak 2.

1) Vatrogasnu djelatnost obavljaju vatrogasni centri i vatrogasna postrojbe.

2) Vatrogasni centar i vatrogasna postrojba osniva se za određeno područje djelovanja, a može biti:

1. vatrogasni centar koji se osniva za djelovanje na cijelom području jedinice lokalne samouprave (požarno područje);
2. postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva, za djelovanje na dijelu područja jedinice lokalne samouprave (operativno područje);
3. profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu, za djelovanje na prostoru osnivača;
4. vatrogasna postrojba u gospodarstvu pripravna, za intervenciju za vrijeme radnog vremena za djelovanje na prostoru osnivača;

5. županijski vatrogasni centar, za djelovanje na području jedinice područne samouprave.
6. državna vatrogasna postrojba, za brzo djelovanje na teritoriju Republike Hrvatske.

3) Vatrogasni centri i postrojbe iz stavka 2. točke 1., 2., 5. i 6. ovoga članka vatrogasnu djelatnost obavljaju kao javnu službu.

4) Kada vatrogasne postrojbe iz stavka 2. točke 3. i 4. ovoga članka, po zapovjedi nadležnog vatrogasnog zapovjednika sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji izvan svoga područja djelovanja za koji su osnovane, vatrogasnu djelatnost obavljaju kao javnu službu.

Članak 3.

1) Predstavničko i izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo i obvezu skrbiti o potrebama i interesima građana za učinkovitim obavljanjem vatrogasne djelatnosti na svom području.

2) Predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, radi zadovoljavanja potreba iz stavka 1. ovoga članka, dužno je osnovati vatrogasni centar.

3) Na području jedinice lokalne samouprave u sastavu vatrogasnog centra djeluju vatrogasne postrojbe utvrđene procjenom ugroženosti od požara jedinice lokalne samouprave.

4) Gradonačelnik odnosno načelnik općine je odgovoran da na području jedinice lokalne samouprave djeluje vatrogasni centar.

5) Župan je odgovoran da na području jedinice područne (regionalne) samouprave djeluje vatrogasni centar.

Članak 4.

1) Vatrogasni centri obavljaju vatrogasnu djelatnost, sukladno pravilima struke, na području svog djelovanja, bez obzira čija imovina odnosno čiji ljudski životi su ugroženi.

2) Svaki vatrogasni centar i vatrogasna postrojba obvezni su sudjelovati u vatrogasnoj intervenciji i izvan područja za koje su osnovani, na temelju zapovijedi nadležnog vatrogasnog zapovjednika, sukladno odredbama ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega.

Članak 5.

Vatrogasni centri i vatrogasne postrojbe obavljaju pojedine poslove kao javnu ovlast, kada je to utvrđeno ovim Zakonom.

Članak 6.

1) Dobrovoljna vatrogasna društva, vatrogasne zajednice i udruge profesionalnih vatrogasaca osnivaju se, djeluju i prestaju s djelovanjem sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje udruga, ako ovim Zakonom za pojedina pitanja nije drugačije određeno.

Članak 7.

1) U svrhu promicanja vatrogasne djelatnosti i značenja poduzimanja preventivnih mjera zaštite od požara, ustanovljuje se stalna tradicionalna manifestacija pod nazivom "Mjesec zaštite od požara", koja se provodi tijekom mjeseca svibnja.

2) Radi njegovanja tradicije vatrogastva ustanovljuje se stalna manifestacija pod nazivom "Dan vatrogastva", koja se tradicionalno obilježava 04. svibnja, na dan Sv. Florijana.

II. VATROGASNI CENTRI I POSTROJBE

Članak 8.

1) Vatrogasni centar odlukom osniva predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, sukladno procjeni ugroženosti od požara, kao javnu ustanovu za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području jedinice lokalne samouprave.

2) Odlukom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se djelokrug rada te broj vatrogasnih postrojbi za djelovanje na području jedinice lokalne samouprave, sukladno procjeni ugroženosti od požara i mjerilima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenih na temelju zakona.

3) Dvije ili više jedinica lokalne samouprave mogu osnovati zajednički vatrogasni centar za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području tih jedinica lokalne samouprave, ako se na takav način osiguravaju učinkovito obavljanje ovih poslova na njihovom području, sukladno procjeni ugroženosti od požara tih jedinica lokalne samouprave i pravilima vatrogasne struke.

4) U vatrogasnom centru jedinice lokalne samouprave obavljaju se i poslovi vezani uz rad dobrovoljnih vatrogasnih društava i njihovih postrojbi s područja jedinica lokalne samouprave te poslovi vezani uz provedbu određenih preventivnih mjera zaštite od požara.

5) Vatrogasni centar Grada Zagreba ima, u smislu ovog Zakona i položaj županijskog vatrogasnog centra, a njegov zapovjednik ima i položaj županijskog vatrogasnog zapovjednika.

Članak 9.

1) Iznimno od članka 8. stavka 1. ovog Zakona vatrogasni centar mogu osnovati i predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave s pravnim osobama (dobrovoljnim vatrogasnim društvima) kada nije osnovan vatrogasni centar sa profesionalnom vatrogasnom postrojbom, sukladno procjeni ugroženosti od požara jedinice lokalne samouprave.

2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave imenuje ravnatelja.

3) Vatrogasne postrojbe u sastavu vatrogasnog centra iz stavka 1. ovog članka sastavljene su od određenog broja profesionalnih i/ili dobrovoljnih vatrogasaca, sukladno procjeni ugroženosti od požara jedinice lokalne samouprave.

4) Vatrogasni centar osniva se sukladno odredbama ovog Zakona i Zakona o ustanovama.

Članak 10.

1) Postrojbu dobrovoljnog vatrogasnog društva osniva njegovo nadležno tijelo, određeno općim aktom društva, ako ima potreban broj dobrovoljnih vatrogasaca i potrebnu vatrogasnu tehniku za djelovanje na operativnom području sukladno propisima donesenim na temelju ovog Zakona.

Članak 11.

1) Profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu osniva pravna osoba kojoj su građevine i prostori razvrstani u I. kategoriju ugroženosti od požara, sukladno procjeni ugroženosti od požara te pravne osobe.

2) Pravna osoba iz stavka 1. ovog članka profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu može osnovati kao pravnu osobu ili posebnu ustrojstvenu jedinicu bez pravne osobnosti.

3) Jedna ili više pravnih osoba mogu, uz suglasnost Državne uprave za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu: Uprava), osnovati profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu ili vatrogasnu postrojbu iz članka 12. stavka 1. ovog Zakona, za obavljanje vatrogasne djelatnosti na objektima i prostoru drugih pravnih osoba.

Članak 12.

1) Pravna osoba kojoj su građevine i prostori razvrstani u II. kategoriju ugroženosti od požara, osniva vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu pripravnu za intervenciju za vrijeme radnog vremena, kao ustrojstvenu jedinicu bez pravne osobnosti.

2) Obvezu osnivanja vatrogasne postrojbe iz članka 11. ovog Zakona i stavka 1. ovog članka pravna osoba može ugovorom prenijeti na vatrogasni centar koji zadovoljava organizacijske i tehničke uvjete uz suglasnost Uprave.

Članak 13.

2) Radi upravljanja vatrogasnim intervencijama na razini jedinice područne (regionalne) samouprave, osiguravanja približno jednake sigurnosti građana jedinice područne (regionalne) samouprave te racionalnog korištenja vatrogasne tehnike i ljudstva na vatrogasnim intervencijama, predstavničko tijelo županije osniva županijski vatrogasni centar kao javnu ustanovu jedinice područne (regionalne) samouprave.

3) Županijskim vatrogasnim centrom upravlja vijeće za vatrogastvo sukladno propisima o ustanovama koje pored ostalih poslova prati stanje organiziranosti vatrogastva na području županije

4) U sastavu županijskog vatrogasnog centra djeluje županijska vatrogasna postrojba i operativni centar kao komunikacijsko središte koji objedinjava informacije i koordinira djelovanje vatrogasnih postrojbi na vatrogasnim intervencijama na području županije.

5) Županijska vatrogasna postrojba sastavljena je od određenog broja vatrogasaca vatrogasnih centara jedinica lokalne samouprave, vatrogasaca postrojbi dobrovoljnih vatrogasnih društava a iznimno i od vatrogasaca profesionalnih vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu, ovisno o vrsti i veličini vatrogasne intervencije što se utvrđuje procjenom ugroženosti od požara jedinice područne (regionalne) samouprave.

6) Županijski vatrogasni centar uz poslove iz stavka 2. ovog članka može obavljati i administrativne i tehničke poslove za vatrogasne centre s područja jedinice područne (regionalne) samouprave.

7) Otoci s dvije i više jedinica lokalne samouprave, u smislu ovog Zakona, imaju položaj jedinice područne (regionalne) samouprave s jedinstvenim vatrogasnim centrom, koji je operativno podređena županijskom vatrogasnom centru i vatrogasnim zapovjednikom centra.

8) Republika Hrvatska potiče i pomaže osnivanje i funkcioniranje jedinstvenog vatrogasnog centra iz stavka 6. ovog članka.

Članak 14.

1) Radi koordinacije vatrogasnim intervencijama na području Republike Hrvatske te osiguravanja približno jednake razine sigurnosti od požara građanima Republike Hrvatske i racionalnog korištenja vatrogasne tehnike i ljudstva na vatrogasnim intervencijama u sklopu Uprave ustrojava se Državni vatrogasni centar.

2) U sastavu Državnog vatrogasnog centara djeluje državna vatrogasna postrojba, operativni centar kao komunikacijsko središte te glavni vatrogasni zapovjednik i njegov zamjenik sa svojim pomoćnicima i stručnim službama.

3) Državna vatrogasna postrojba sastavljena je od određenog broja vatrogasnih instruktora – zaposlenika Uprave te profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca - pripadnika Vatrogasnih centara i dobrovoljnih vatrogasnih društava koji su osposobljeni i opremljeni za izvršenje zadaća iz stavka 1. ovoga članka.

4) Vlada Republike Hrvatske, na usklađeni prijedlog glavnog vatrogasnog zapovjednika, Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane te uz pribavljeno mišljenje Hrvatske vatrogasne zajednice donosi Državni plan intervencija kod velikih požara na teritoriju Republike Hrvatske.

III. UDRUGE VATROGASACA

Članak 15.

1) Dobrovoljna vatrogasna društva osnivaju se sukladno propisima o udrugama za obavljanje poslova ili dijela poslova iz članka 1. stavka 1. ovog Zakona na području jedinice lokalne samouprave ili dijela područja jedinice lokalne samouprave (naselja).

2) Dobrovoljno vatrogasno društvo može započeti obavljati operativnu vatrogasnu djelatnost tek kada, kao ustrojstveni oblik djelovanja određen ovim Zakonom, ima vatrogasnu postrojbenu sastavljenu od određenog broja dobrovoljnih vatrogasaca i propisanu tehniku za obavljanje vatrogasne intervencije sukladno propisima donesenim na temelju ovog Zakona.

3) Postojećim dobrovoljnim vatrogasnim društvima koja imaju potreban broj dobrovoljnih vatrogasaca, a nemaju odgovarajuću opremu, sukladno stavku 2. ovog članka ne dodjeljuje se operativno područje djelovanja.

Članak 16.

Dobrovoljna vatrogasna društva mogu, osim vatrogasne djelatnosti, obavljati gospodarske i društvene djelatnosti (održavanje vozila, organizacija kulturnih i športskih priredbi, prijevoz vode i sl.) koje su u svezi s obavljanjem vatrogasne djelatnosti, sukladno odredbama posebnih propisa, ako se time ne umanjuje intervencijska spremnost vatrogasne postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Članak 17.

Na dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje se odnose na dobrovoljna vatrogasna društva.

Članak 18.

1) Radi interesnog povezivanja dobrovoljnih vatrogasnih društava na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sukladno propisima o udrugama, može se osnovati vatrogasna zajednica za područje jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

2) Vatrogasne zajednice iz stavka 1. ovoga članka mogu se udruživati u Hrvatsku vatrogasnu zajednicu, sukladno propisima o udrugama i svojem općem aktu.

3) Hrvatska vatrogasna zajednica, osnovana Zakonom o vatrogastvu ("NN" br. 58/93.) nastavlja s radom na način predviđen ovim Zakonom, predstavlja i promiče interese dobrovoljnog vatrogastva u Republici Hrvatskoj i inozemstvu te ostvaruje suradnju s Međunarodnim tehničkim odborom za preventivnu zaštitu i gašenje požara (CTIF).

Članak 19.

U cilju zaštite interesa i promicanja struke profesionalnog vatrogastva mogu se osnivati udruge profesionalnih vatrogasaca, sukladno propisima o udrugama.

Članak 20.

Ustroj i djelovanje vatrogasnih zajednica, dobrovoljnih vatrogasnih društava i udruge profesionalnih vatrogasaca uređuje se njihovim općim aktom, sukladno odredbama ovoga Zakona i propisa koji uređuju osnivanje i djelovanje udruga.

IV. NACIONALNO VIJEĆE ZA VATROGASTVO

Članak 21.

1) Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministra unutarnjih poslova, imenuje Nacionalno vijeće za vatrogastvo, radi praćenja stanja zaštite od požara, organiziranosti, opremljenosti i osposobljenosti vatrogastva te skrbi o unapređenju zaštite od požara, ustroju i strukovnom napretku vatrogastva Republike Hrvatske.

2) Nacionalno vijeće za vatrogastvo donosi Poslovnik kojim se uređuje način rada i ostala pitanja od interesa za njegovo djelovanje.

3) Nacionalno vijeće za vatrogastvo ima 11. članova, koji su ovlašteni predstavnici i to dvoje iz Hrvatske vatrogasne zajednice, jedan iz Udruge profesionalnih vatrogasaca Hrvatske, jedan iz Udruge profesionalnih vatrogasaca i djelatnika zaposlenih na poslovima zaštite od požara u gospodarstvu, glavni vatrogasni zapovjednik, čelnik Učilišta za zaštitu i spašavanje, čelnik inspekcije zaštite od požara, predstavnik zračnih snaga, predstavnik zajednice osiguravatelja, predstavnik obrazovno - znanstvenih institucija iz područja zaštite od požara i čelnik JP "Hrvatske šume".

4) Svaki član Nacionalnog vijeća ima zamjenika kojeg imenuje Vlada Republike Hrvatske.

5) Stručne poslove za Nacionalno vijeće za vatrogastvo obavljaju stručne službe Uprave.

V. VATROGASCI

Članak 22.

1) Poslove profesionalnog vatrogasca može obavljati osoba koja, pored općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa, ispunjava i sljedeće uvjete:

- da ima srednju stručnu spremu vatrogasnog smjera;
- da je tjelesno i duševno sposobna za obavljanje vatrogasne djelatnosti što dokazuje potvrdom ovlaštene zdravstvene ustanove;
- da nije kažnjavana za kaznena djela protiv imovine, opće sigurnosti ljudi i imovine te službene dužnosti.

2) Iznimno od stavka 1. podstavka 1. ovog članka na poslovima vatrogasca – vježbenika može se zaposliti osoba sa srednjom stručnom ili školskom spremom, pod uvjetom da u roku od godinu dana od dana prijema u svojstvu vježbenika stekne srednju stručnu spremu vatrogasnog smjera.

3) Poslove sezonskog vatrogasca može obavljati punoljetna osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:

- da je tjelesno i duševno sposobna za obavljanje vatrogasne djelatnosti sukladno propisanim mjerilima;
- da ispunjava uvjete za poslove profesionalnog vatrogasca ili da je dobrovoljni vatrogasac sa specijalističkim tečajem za gašenje požara na otvorenom prostoru.

4) Vatrogasci s posebnim ovlastima i odgovornostima, u smislu ovoga Zakona, su glavni vatrogasni zapovjednik, njegov zamjenik i pomoćnici; zapovjednici vatrogasnih centara odnosno vatrogasnih postrojbi, njihovi zamjenici i pomoćnici; te zapovjednici koji su unutarnjim ustrojem određeni da samostalno vode vatrogasnu intervenciju.

5) Glavni vatrogasni zapovjednik, njegov zamjenik i pomoćnici moraju imati dodiplomski studij tehničkog smjera u trajanju od najmanje četiri godine s najmanje pet godina iskustva na profesionalnim zapovjednim mjestima u vatrogastvu.

6) Županijski vatrogasni zapovjednik i njegov zamjenik moraju imati najmanje dodiplomski studij zaštite od požara odnosno drugi četverogodišnji dodiplomski studij i najmanje pet godina radnog iskustva na profesionalnim zapovjednim radnim mjestima u vatrogastvu.

7) Zapovjednik vatrogasnog centra mora imati dodiplomski studij zaštite od požara u trajanju od četiri godine odnosno drugi četverogodišnji dodiplomski studij te najmanje pet godine radnog iskustva na profesionalnim zapovjednim radnim mjestima u vatrogastvu.

8) Zapovjednik profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu, njegov zamjenik, zamjenik zapovjednika iz stavka 7. ovog članka i zapovjednik smjene u vatrogasnom centru s vatrogasnim postajama te zapovjednik vatrogasne postaje moraju imati najmanje dodiplomski studij zaštite od požara ili drugi četverogodišnji dodiplomski studij te najmanje pet godina radnog iskustva na profesionalnim zapovjednim radnim mjestima u vatrogastvu.

9) Zapovjednik vatrogasnog centra u kojem su pored dobrovoljnih vatrogasaca zaposleni i profesionalni vatrogasci, voditelj smjene u vatrogasnom centru te zapovjednik vatrogasne postrojbe iz članka 12. ovog Zakona mora imati najmanje dodiplomski studij zaštite od požara u trogodišnjem trajanju ili drugi dodiplomski studij u trogodišnjem trajanju te najmanje tri godine radnog iskustva na zapovjednim radnim mjestima u vatrogastvu.

10) Zapovjednik vatrogasnog centra bez profesionalnih vatrogasaca, voditelj odjeljenja u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi odnosno vatrogasnom centru iz stavka 9. ovog članka odnosno profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi u gospodarstvu te postrojbi iz članka 12. ovog Zakona mora imati srednju stručnu spremu vatrogasnog smjera i najmanje tri godine radnog iskustva na vatrogasnim intervencijama, a zapovjednik dobrovoljne vatrogasne postrojbe mora imati srednju stručnu ili školsku spremu te najmanje pet godina radnog iskustva na vatrogasnim intervencijama.

11) Osobe iz stavka 4. ovoga članka pored ispunjenja uvjeta propisanih ovim Zakonom moraju imati položen stručni ispit temeljem kojeg im se izdaje licenca za vođenje vatrogasnih intervencija ili ga moraju položiti u roku od jedne godine od raspoređivanja na te poslove. Svake pete godine licenca se mora obnoviti, prema posebnom programu kojeg donosi Nacionalno vijeće za vatrogastvo.

Članak 23.

1) Poslove dobrovoljnog vatrogasca u vatrogasnim postrojbama može obavljati osoba koja posjeduje propisanu tjelesnu i duševnu sposobnost i koja je osposobljena za obavljanje vatrogasne djelatnosti, sukladno propisima donijetim na temelju ovog Zakona.

2) Zapovjednik postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva mora imati srednju stručnu spremu vatrogasnog smjera, odnosno srednju stručnu ili školsku spremu te najmanje pet godina iskustva na vatrogasnim intervencijama.

Članak 24.

1) Ministar zdravstva, uz suglasnost Nacionalnog vijeća za vatrogastvo propisat će mjerila za utvrđivanje tjelesne i duševne sposobnosti za obavljanje poslova profesionalnog i dobrovoljnog vatrogasca te rokove i način obavljanja provjere tih sposobnosti.

2) Ministar zdravstva odrediti će zdravstvene ustanove koje će obavljati poslove iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 25.

1) Uprava vatrogascima iz članka 22. stavka 4. ovoga Zakona izdaje značku i iskaznicu koju zapovjednici obvezno nose na vatrogasnim intervencijama.

2) Ravnatelj Uprave propisat će predložak i način izdavanja značke i iskaznice iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 26.

1) Profesionalnim vatrogascima iz članka 22. ovog zakona staž osiguranja računa se u uvećanom trajanju od 15 mjeseci za 12 mjeseci stvarno provedenih na tim poslovima.

2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, profesionalnim vatrogascima koji se pisanom izjavom odreknu prava na staž u uvećanom trajanju, poslodavac je dužan iznos financijskih sredstava namjenjen za uplatu doprinosa radi uvećanja staža uplaćivati u drugi fond, prema odluci profesionalnog vatrogasca.

3) Profesionalnim vatrogascima na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada uvećava se osnovica plaće za 20%.

3) Dobrovoljni vatrogasac koji duže od mjesec dana obavlja iste poslove i pod istim uvjetima kao profesionalni vatrogasac ima prava na uvećani staž osiguranja u trajanju od 15 mjeseci za 12 mjeseci stvarno provedenih na tim poslovima.

Članak 27.

1) Kada dobrovoljni vatrogasci koji su u radnom odnosu, sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji za vrijeme radnog vremena, imaju pravo na naknadu plaće od jedinice lokalne samouprave na čijem području je obavljena vatrogasna intervencija.

2) Kada dobrovoljni vatrogasci koji su u radnom odnosu sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji poslije radnog vremena, tijekom noći dulje od 4 sata, imaju pravo na neradne sate u dvostrukom trajanju od vremena provedenog na intervenciji, uz pravo na naknadu plaće od jedinice lokalne samouprave na čijem području je obavljena vatrogasna intervencija.

3) Dobrovoljni vatrogasci koji nisu u radnom odnosu, kad sudjeluju u vatrogasnim intervencijama, imaju pravo na naknadu od jedinice lokalne samouprave na čijem je području obavljena vatrogasna intervencija.

4) Visinu naknade iz stavka 3. ovoga članka, koja ne može biti manja od naknade za obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca na području jedinice lokalne samouprave, određuje poglavarstvo jedinice lokalne samouprave.

Članak 28.

1) Dobrovoljni vatrogasci ostvaruju određena prava iz radnog odnosa kod obrtnika ili u pravnoj osobi kod koje su u radnom odnosu.

2) Prava iz stavka 1. ovoga članka (povećana plaća, veći broj dana godišnjeg odmora i sl.) ostvaruju se na temelju zakona, kolektivnog ugovora i općeg akta pravne osobe ili obrtnika kod kojeg su u radnom odnosu.

Članak 29.

1) Vatrogasac, koji u obavljanju ili povodom obavljanja vatrogasne djelatnosti izgubi život, sahranit će se na teret sredstava jedinice lokalne samouprave na čijem području je izgubio život.

2) Vatrogasnom djelatnošću, u smislu stavka 1. ovoga članka, razumijeva se i osposobljavanje vatrogasaca te njihovo sudjelovanje u vježbama, natjecanjima i sl.

V. VATROGASNI ZAPOVJEDNICI

Članak 30.

1) Vatrogasnim centrima odnosno vatrogasnim postrojbama iz članka 2. stavka 2. ovog Zakona upravlja zapovjednik.

2) Zapovjednik iz stavka 1. ovoga članka ima zamjenika.

3) Zapovjednik županijskog vatrogasnog centra (u daljnjem tekstu: županijski vatrogasni zapovjednik) zaposlenik je tog centra, a njegov zamjenik je zapovjednik operativno najvećeg vatrogasnog centra s područja županije.

4) Županijski vatrogasni zapovjednik ima zapovjedništvo - strukovno tijelo sastavljeno od zapovjednika vatrogasnih centara s područja županije.

Članak 31.

1) Glavnog vatrogasnog zapovjednika imenuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Nacionalnog vijeća za vatrogastvo, a zamjenika glavnog vatrogasnog zapovjednika imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog glavnog vatrogasnog zapovjednika.

2) Glavni vatrogasni zapovjednik ima zapovjedništvo kao strukovno tijelo koje je sastavljeno od županijskih vatrogasnih zapovjednika.

3) Županijskog vatrogasnog zapovjednika imenuje poglavarstvo jedinice područne (regionalne) samouprave, uz suglasnost glavnog vatrogasnog zapovjednika.

4) Zapovjednika vatrogasnog centra te njegova zamjenika imenuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave po pribavljenom mišljenju županijskog vatrogasnog zapovjednika.

5) Zapovjednika postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva imenuje nadležno tijelo vatrogasnog društva uz suglasnost zapovjednika iz stavka 4. ovog članka.

6) Zapovjednika profesionalne postrojbe u gospodarstvu i zapovjednika vatrogasne postrojbe iz članka 2. stavka 2. podstavka 4. ovoga Zakona te njegova zamjenika imenuje osnivač.

7) U slučajevima iz stavka 3. i 5. ovoga članka kada nije data suglasnost nadležnog vatrogasnog zapovjednika nakon dva neuspjela pokušaja izbora, nadležni vatrogasni zapovjednik imenuje vatrogasnog zapovjednika na određeno vrijeme a najduže na godinu dana.

8) Ukoliko se ne pribavi suglasnost nadležnog vatrogasnog zapovjednika i nakon proteka vremena iz stavka 7. ovog članka, nadležni vatrogasni zapovjednik imenuje vatrogasnog zapovjednika na razdoblje od četiri godine.

9) Zapovjednik iz stavka 3. i 4. ovog članka ujedno je i voditelj (ravnatelj) vatrogasnog centra.

Članak 32.

1) Glavni vatrogasni zapovjednik odgovoran je za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost državne vatrogasne postrojbe za brzo djelovanje a suodgovoran je za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogastva na području Republike Hrvatske.

2) Županijski vatrogasni zapovjednik odgovoran je za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost županijske vatrogasne postrojbe a suodgovoran je za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogastva na području županije.

3) Zapovjednik vatrogasnog centra odgovoran je poglavarstvu jedinice lokalne samouprave za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogastva na području jedinice lokalne samouprave.

4) Zapovjednik profesionalne postrojbe u gospodarstvu i zapovjednik vatrogasne postrojbe iz članka 2. stavka 2. podstavka 4. ovoga Zakona odgovoran je osnivaču za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogasne postrojbe kojom zapovijeda.

VI. VATROGASNE INTERVENCIJE

Članak 33.

1) Vatrogasnom intervencijom, koja se obavlja zbog nastalog požara, eksplozije, nesreće ili druge opasne situacije (u daljnjem tekstu: događaj) zapovijeda zapovjednik u vatrogasnoj postrojbi koja je prva započela s intervencijom.

2) Kada je na mjesto događaja prva izašla postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva, njen zapovjednik zapovijeda vatrogasnom intervencijom do dolaska vatrogasne postrojbe vatrogasnog centra, kada zapovjedanje intervencijom preuzima zapovjednik postrojbe centra.

3) Ako zapovjednik koji zapovijeda vatrogasnom intervencijom ocjeni da raspoloživim sredstvima i snagama nije u mogućnosti uspješno obaviti intervenciju, o događaju odmah izvješćuje nadređenog vatrogasnog zapovjednika koji preuzima zapovjedanje intervencijom.

4) Kada događaj prelazi granice jedinice lokalne samouprave zapovjedanje vatrogasnom intervencijom preuzima županijski vatrogasni zapovjednik, ako planom zaštite od požara jedinice područne (regionalne) samouprave nije drugačije utvrđeno.

5) Ako pravna osoba ima vatrogasnu postrojbu osnovanu sukladno članku 11. i 12. ovoga Zakona, vatrogasnom intervencijom na njenom prostoru zapovijeda zapovjednik te vatrogasne postrojbe.

6) Vatrogasna intervencija na vojnim objektima obavlja se na zahtjev i uz prisustvo ovlaštene osobe oružanih snaga Republike Hrvatske.

Članak 34.

1) Vatrogasna postrojba u obavljanju vatrogasne intervencije ima sljedeće javne ovlasti:

1. ulaziti u dom bez privole stanara, ako se otklanja izravna ozbiljna opasnost za život i zdravlje ljudi ili imovinu većeg opsega,
2. zabraniti promet vozila i pristup nepozvanim osobama u blizini mjesta intervencije do dolaska policije,
3. izmjestiti osobe i ukloniti stvari iz susjednih građevina koje su ugrožene nastalim događajem,
4. prekinuti dovod električne energije i plina,
5. djelomično ili potpuno ograničiti dovod vode potrošačima u zoni pojave požara ili čitavom naselju, radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara,

6. koristiti vodu iz svih izvora, bez obzira kome pripadaju, bez plaćanja naknade,
7. djelomičnog ili potpunog rušenja građevina preko koje bi se požar mogao širiti, ako se širenje požara ne može spriječiti na drugi način,
8. poslužiti se tuđim prometnim sredstvima radi prijevoza osoba stradalih u događaju u najbližu zdravstvenu ustanovu, ili radi prijevoza osoba na mjesto događaja.
9. ukloniti parkirana vozila koja onemogućavaju obavljanje vatrogasne intervencije, bez naknade troškova uklanjanja.

2) Zapovjednik vatrogasne intervencije naređuje poduzimanje ovlasti iz stavka 1. ovoga članka

3) Zapovjednik vatrogasne intervencije može iznimno odobriti ili narediti punoljetnoj osobi da obavlja pojedine pomoćne i manje složene poslove tijekom vatrogasne intervencije, ako je to prijeko potrebno radi uspješnosti intervencije.

Članak 35.

Zapovjednik vatrogasne intervencije odgovoran je za uspješno vođenje intervencije i čuvanje požarišta od ponovnog aktiviranja te je dužan poduzeti mjere radi očuvanja tragova i predmeta koji mogu poslužiti za utvrđivanje uzroka događaja.

Članak 36.

1) Glavni vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik odnosno osoba koju on za to ovlasti može zapovjediti svakoj vatrogasnoj postrojbi da sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji na području Republike Hrvatske, s određenim brojem vatrogasaca i tehničkom opremom.

2) Županijski vatrogasni zapovjednik ili njegov zamjenik može zapovjediti svakoj vatrogasnoj postrojbi s područja jedinice područne (regionalne) samouprave da sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji na području za koje je nadležan, s određenim brojem vatrogasaca i tehničkom opremom.

3) Zapovjednik vatrogasnog centra ili njegov zamjenik može zapovjediti svakoj vatrogasnoj postrojbi sa područja jedinice lokalne samouprave da sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji na području te jedinice lokalne samouprave.

Članak 37.

1) U slučaju nastanka događaja koji nije poprimio obilježja veće nesreće, sukladno propisima iz područja zaštite i spašavanja, a koji zahtijeva angažiranje većeg broja osoba i opreme, gradonačelnik odnosno načelnik jedinice lokalne samouprave na čijem području je nastao događaj ili osoba koju on za to ovlasti, na zahtjev nadležnog vatrogasnog zapovjednika koji je određen planom zaštite od požara, može:

1. narediti sudjelovanje svih sposobnih osoba s područja Grada Zagreba, grada, odnosno općine starijih od 18 godina u obavljanju pomoćnih poslova na intervenciji i spašavanju ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem;

2. narediti da se stave na raspolaganje alati, prijevozna, tehnička i druga sredstva za potrebe intervencije i za spašavanje ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem.

2) U slučaju iz točke 2. stavka 1. ovoga članka nastale troškove i štetu na alatu, prijevoznim i tehničkim sredstvima snosi jedinica lokalne samouprave čiji je načelnik, odnosno gradonačelnik naredio njihovo stavljanje na raspolaganje.

Članak 38.

1) Pravne osobe čije su vatrogasne postrojbe sudjelovale u intervenciji i spašavanju ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem izvan svog područja djelovanja, imaju pravo na naknadu materijalnih troškova i štete koje su pri tom imale.

2) Troškove i naknadu štete iz stavka 1. ovoga članka podmiruje jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave na čijem području je obavljena vatrogasna intervencija.

3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, dio troškova iz stavka 1. ovoga članka može se nadoknaditi iz sredstava državnog proračuna.

4) Odluku o naknadi troškova i štete iz stavka 3. ovoga članka donijet će Vlada Republike Hrvatske.

Članak 39.

1) Troškovi vatrogasne intervencije naplaćuju se od pravne i fizičke osobe koja je svojom krivnjom prouzročila događaj, na temelju pravomoćne sudske presude.

2) Za spašavanje ljudi iz neposredne životne opasnosti ne može se tražiti naknada nastalih troškova.

3) Za svaki drugi rad vatrogasne postrojbe troškovi se nadoknađuju prema posebnoj odluci koju donosi poglavarstvo jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave.

VII. NADZOR

Članak 40.

1) Upravni i inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega te radom vatrogasnih postrojbi u provedbi javnih ovlasti obavlja Ministarstvo unutarnji poslova sukladno posebnim propisima.

2) Stručni nadzor nad radom vatrogasnih postrojbi obavlja glavni vatrogasni zapovjednik i vatrogasni nadzornici koje imenuje glavni vatrogasni zapovjednik.

VIII. ŠKOLOVANJE, OSPOSOBLJAVANJE I USAVRŠAVANJE

Članak 41.

1) Školovanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca može se obavljati u obrazovnim ustanovama koje ispunjavaju tehničke i kadrovske uvjete propisane zakonom i drugim propisima.

2) Ovlaštenje za školovanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca daje Ministarstvo znanosti obrazovanja i uz suglasnost Uprave i pribavljenog mišljenja Nacionalnog vijeća za vatrogastvo.

3) Ravnatelj Uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje Nacionalnog vijeća za vatrogastvo, propisuje program školovanja i usavršavanja profesionalnih vatrogasaca te tehničke uvjete koje mora zadovoljiti obrazovna ustanova iz stavka 1. ovog članka.

Članak 42.

1) Ustanove iz članka 41. ovoga Zakona, te vatrogasne organizacije koje za to ovlasti ravnatelj Uprave mogu se baviti osposobljavanjem dobrovoljnih vatrogasnih kadrova.

2) Vatrogasne organizacije u smislu ovog članka su vatrogasne zajednice, dobrovoljna vatrogasna društva, javne vatrogasne postrojbe i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu.

3) Programe osposobljavanja dobrovoljnih vatrogasaca donosi Uprava, na prijedlog Hrvatske vatrogasne zajednice.

4) Popis ustanova i pravnih osoba iz članka 41. ovoga Zakona i stavka 1. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

IX. FINANCIRANJE

Članak 43.

1) Sredstva za financiranje obavljanja vatrogasne djelatnosti vatrogasnih centara jedinica lokalne samouprave osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne samouprave.

2) Sredstva za financiranje obavljanja vatrogasne djelatnosti postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva, kada je planom zaštite od požara jedinice lokalne samouprave utvrđeno njeno obvezno djelovanje, osigurava se u proračunu te jedinice lokalne samouprave.

3) Sredstva za financiranje županijskog vatrogasnog centra te troškove obuke i intervencije županijske vatrogasne postrojbe osiguravaju se u proračunu jedinice područne (regionalne) samouprave.

4) Sredstva za ustrojavanje i djelovanje županijskog operativnog centra, osiguravaju se u iznosu od 75% iz proračuna jedinica lokalne samouprave sukladno broju stanovnika i površini, a 25% iz proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave.

5) Sredstva za financiranje djelatnosti Hrvatske vatrogasne zajednice osiguravaju se u državnom proračunu.

6) Sredstva za financiranje udruga vatrogasaca osiguravaju se sukladno propisima o udrugama.

7) Sredstva za financiranje djelatnosti Nacionalnog vijeća za vatrogastvo i sredstva za rad udruga od posebnog interesa za vatrogastvo osiguravaju se u proračunima, sukladno utvrđenim planovima i odobrenim programima.

8) Sredstva za financiranje obavljanja vatrogasne djelatnosti vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu osigurava osnivač, sukladno procjeni ugroženosti od požara i svojim općim aktima.

9) Sredstva za sufinanciranje rada postrojbe iz članka 13. stavka 6. osiguravaju se u državnom proračunu, sukladno mjerilima koje utvrđuje Nacionalno vijeće za vatrogastvo.

10) Sredstva za financiranje troškova vatrogasnih intervencija iz članka 36. stavka 1. ovog Zakona osiguravaju se u državnom proračunu.

11) Sredstva za financiranje troškova vatrogasnih intervencija iz članka 36. stavka 2. ovog Zakona osiguravaju se u proračunu jedinice područne (regionalne) samouprave.

Članak 44.

1) Društva za osiguranje izdvajaju sredstva u visini 5% od premije osiguranja od požara koja se uplaćuju na račun županijskog vatrogasnog centra s područja na kojem se nalazi osigurana imovina.

2) Trgovačka društva i druge pravne osobe te obrtnici koji na području Republike Hrvatske obavljaju gospodarsku djelatnost, uplaćuju naknadu za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području jedinice lokalne samouprave.

3) Naknada iz stavka 2. ovog članka obračunava se na ukupni prihod (promet) u visini 0,14% mjesečno i po završnom računu, a uplaćuje se u proračun jedinice lokalne samouprave na području gdje imaju registriranu djelatnost, te u visini 0,07% mjesečno i po završnom računu na ukupni prihod (promet) koja se uplaćuje u vatrogasni fond.

4) Vatrogasnim fondom, koji nema pravnu osobnost, upravlja Uprava koja donosi odluku o raspodjeli financijskih sredstava iz vatrogasnog fonda, sukladno mjerilima za raspodjelu financijskih sredstava fonda koje utvrđuje Nacionalno vijeće za vatrogastvo.

5) Sredstva iz stavka 1., 3. i 4. ovog članka koriste se isključivo za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

6) Nadzor nad uplatom sredstava iz stavka 1. i 2. ovog članka obavlja Ministarstvo financija.

7) Pravne osobe, koje za osiguranje od požara svoje imovine osnivaju vlastite osiguravajuće fondove, uplaćuju iz tih fondova sredstva u visini i na način utvrđen stavkom 1. ovog članka.

8) Društva za osiguranje pravnim osobama koje imaju vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu utvrđenu ovim Zakonom umanjuju obračunati iznos premije osiguranja za iznos iz stavka 1. ovog članka samo za imovinu koju njihove postrojbe osiguravaju, sukladno svojem planu zaštite od požara.

ALTERNATIVA Članku 44.

1) Društva za osiguranje izdvajaju sredstva u visini 5% od premije osiguranja od požara koja se uplaćuju na račun županijskog vatrogasnog centra s područja na kojem se nalazi osigurana imovina.

2) Jedinicama lokalne samouprave za financiranje obavljanja vatrogasne djelatnosti ustupa se 8% poreza na dohodak, osim Gradu Zagrebu kojemu se ustupa 2% od poreza na dohodak ostvarenog na području jedinice lokalne samouprave.

3) Uz izdvajanja iz stavka 2. ovog članka, iz poreza na dohodak se dodatno izdvaja u vatrogasni fond 2%, osim Grada Zagreba koji izdvaja 0,5% u vatrogasni fond.

4) Vatrogasnim fondom, koji nema pravnu osobnost, upravlja Uprava koja donosi odluku o raspodjeli financijskih sredstava iz vatrogasnog fonda sukladno mjerilima za raspodjelu financijskih sredstava fonda koje utvrđuje Nacionalno vijeće za vatrogastvo.

5) Sredstva iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka koriste se isključivo za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

6) Pravne osobe koje za osiguranje od požara svoje imovine osnivaju vlastite osiguravajuće fondove, uplaćuju iz tih fondova sredstva u visini i na način utvrđen stavkom 1. ovog članka.

7) Pravnim osobama koje imaju vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu utvrđenu ovim Zakonom društva za osiguranje umanjuju obračunati iznos premije osiguranja za iznos iz stavka 1. ovog članka samo za imovinu koju njihove postrojbe osiguravaju sukladno svojem planu zaštite od požara.

Članak 45.

1) Zbog posebnih potreba za organiziranošću i opremljenošću vatrogastva na području priobalnih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pored financijskih sredstava iz članka 44. ovog Zakona dodatno se osiguravaju financijska sredstva od:

- Javnog poduzeća za gospodarenje šumama i šumskim zemljištem u Republici Hrvatskoj u iznosu od 10% od ukupnih sredstava koja su prikupljena od naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma, a uplaćuju se na račun županijskog vatrogasnog centra s područja priobalja, ovisno ukupnoj površinama pod šumom i šumskim zemljištem,

- turističkih zajednica mjesta, općine i grada u iznosu od 10% od ukupno uplaćene boravišne pristojbe na svom području u tekućem mjesecu koja uplaćuje na račun vatrogasnog centra jedinice lokalne samouprave.

2) Sredstva iz stavka 1. podstavka 1. ovog članka mogu se koristiti za troškove intervencija, osposobljavanje sezonskih vatrogasaca i tehničko opremanje županijske vatrogasne postrojbe.

3) Sredstva iz stavka 1. podstavka 2. ovog članka koriste se za nabavku vatrogasne opreme i tehnike te troškova vatrogasnih intervencija u ljetnim mjesecima.

Članak 46.

1) Sredstva koja vatrogasni centri, postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva i vatrogasne zajednice ostvare vlastitom djelatnošću, sukladno zakonu, mogu se koristiti samo za materijalne troškove, investicijsku izgradnju i nabavku opreme i sredstava za vatrogasnu intervenciju.

2) Vatrogasnim centrima i vatrogasnim postrojbama iz stavka 1. ovog članka u cijelosti se vraća porez na dodanu vrijednost po računima plaćenim za nabavku opreme, materijala i usluga za obavljanje njihove djelatnosti, kvartalno i po završnom obračunu do 30. svibnja tekuće godine za plaćene račune u protekloj godini, na teret državnog proračuna Republike Hrvatske.

Članak 47.

1) Vatrogasni centri, postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva te pravne osobe koje imaju vatrogasne postrojbe u gospodarstvu sukladno ovom Zakonu, oslobođena su plaćanja pristojbi na kupljena ili darovana vatrogasna vozila, vatrogasnu opremu i sredstava za gašenje te zamjenske dijelove.

2) Dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice kod plaćanja komunalnih usluga utvrđenih zakonom snose troškove kao domaćinstva te raspolažu samostalno deviznim sredstvima koje ostvare priložima pravnih i fizičkih osoba.

Članak 48.

Dodatna financijska sredstva za financiranje nabavke skupe opreme i sredstava za gašenje požara vatrogasnim postrojbama iz članka 2. stavka 2. točke 1., 2. i 5. ovog Zakona, osiguravaju se u državnom proračunu sukladno Programu aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku koji Vlada Republike Hrvatske donosi temeljem Zakona o zaštiti od požara te Državnom planu intervencija kod velikih požara otvorenog prostora na teritoriju Republike Hrvatske sukladno članku 14. ovog Zakona.

Članak 49.

1) Financijska sredstva za školovanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca te specifične potrebe školovanja vatrogasaca (zaštitna odjeća i obuća, ostala sredstva osobne zaštite, internatski smještaj, prehrana i slično) osiguravaju se, na temelju planiranih programa, u državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne samouprave, sukladno posebnim propisima.

2) Financijska sredstva za osposobljavanje dobrovoljnih vatrogasaca osiguravaju se, državnom proračunu, proračunu županije, Grada Zagreba, grada i općine, na temelju programa koje donosi nadležno tijelo Hrvatske vatrogasne zajednice u suglasnosti s Upravom.

X. KAZNENE ODREDBE

Članak 50.

1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 - 50.000 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako vatrogasni centar ili vatrogasna postrojba bez opravdanih razloga na zapovijed nadležnog vatrogasnog zapovjednika ne sudjeluje u vatrogasnoj intervenciji izvan svoga područja odgovornosti (članak 4. stavak 2.);
2. ako osnuje profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu bez suglasnosti Uprave (članak 11. stavak 3.);
3. ako započne obavljati operativnu vatrogasnu djelatnost, a nema u svom sastavu vatrogasnu postrojbu s propisanim brojem dobrovoljnih vatrogasaca te tehniku za obavljanje vatrogasne intervencije (članak 15. stavak 2.);
4. ako obavlja druge gospodarske i društvene djelatnosti kojim umanjuje intervencijska spremnost vlastite vatrogasne postrojbe (članak 16.);
5. ako poslove profesionalnog vatrogasca ili poslove sezonskog odnosno vatrogasca s posebnim ovlastima i odgovornostima obavlja osoba koja za to nema propisane uvjete (članak 22.);
6. ako poslove dobrovoljnog vatrogasca obavlja osoba koja ne posjeduje propisanu tjelesnu i duševnu sposobnost te koja nije osposobljena za obavljanje tih poslova (članak 23.);
7. ako ne stave na raspolaganje alat, prijevozna, tehnička i druga sredstva za potrebe intervencije i za spašavanje ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem (članak 37. stavak 1. točka 2.);
8. ako obavlja školovanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca bez ovlaštenja i programa te obavlja usavršavanje profesionalnih vatrogasaca bez ovlasti ravnatelja Uprave odnosno bez tehničkih uvjeta (članak 41.);
9. ako osposobljava dobrovoljne vatrogasce bez ovlaštenja i bez programa osposobljavanja (članak 42.);
10. ako društvo za osiguranje odnosno pravne osobe koje imaju vlastite osiguravajuće fondove ne uplate propisani dio premije osiguranja na račun županijskog vatrogasnog centra (članak 44.);
11. ako javno poduzeće za gospodarenje šumama i šumskim zemljištem u Republici Hrvatskoj ne uplati propisani dio od naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma u utvrđenom iznosu na račun županijskog vatrogasnog centra s područja priobalja sukladno ukupnoj površinama pod šumom i šumskim zemljištem (članak 45.);
12. ako uplaćena financijska sredstva nenamjenski koristi (članak 44. stavak 5.; članak 45. stavak 2. i 3.) odnosno nenamjenski koristi sredstva ostvarena vlastitom djelatnošću (članak 46);

2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000 – 10.000 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 51.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 – 10.000 kn kaznit će se za prekršaj fizička osoba:

1. ako kao odgovorna osoba u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinice lokalne samouprave ne skrbi o potrebama i interesima građana na svom području glede učinkovitog obavljanja vatrogasne djelatnosti (članak 3.);
2. ako kao odgovorna osoba jedinice lokalne samouprave ne poduzme radnje da se osnuje i djeluje vatrogasni centar (članak 3.);
3. ako kao gradonačelnik ili načelnik općine ne osigura naknadu plaće ili isplatu naknade dobrovoljnom vatrogascu za vrijeme provedeno na vatrogasnoj intervenciji (članak 27.);
4. ako kao zapovjednik vatrogasnog centra ili vatrogasne postrojbe ne uspostavi učinkovitu organizaciju, osposobljenost i intervencijsku spremnost vatrogasne postrojbe za djelovanje na području jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave (članak 32.);
5. ako kao zapovjednik vatrogasne intervencije zlorabi upotrebu javnih ovlasti (članak 34.);
6. ako kao zapovjednik vatrogasne intervencije vodi vatrogasnu intervenciju suprotno pravilima struke ili ne sačuva tragove koji mogu poslužiti za utvrđivanje uzroka događaja ili ne osigura čuvanje požarišta te dođe do ponovnog aktiviranja požara (članak 35.);
7. ako ne postupi po zahtjevu zapovjednika vatrogasne intervencije (članak 34. stavak 3.), ili bez opravdanih razloga ne sudjeluje u obavljanju intervencije i spašavanju ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem po naredbi načelnika odnosno gradonačelnika (članak 37. stavak 1. točka 1.);
8. ako kao zapovjednik vatrogasne postrojbe ne postupi po naredbi nadređenog vatrogasnog zapovjednika (članak 36.);
9. ako ne stave na raspolaganje alat, prijevozna, tehnička i druga sredstva za potrebe intervencije i za spašavanje ljudi i imovine ugroženih nastalim događajem (članak 37. stavak 1. točka 2.);
10. ako kao odgovorna osoba jedinice lokalne i područne samouprave (regionalne) na čijem području je obavljena vatrogasna intervencija ne osigura naknadu materijalnih troškova i štete vatrogasnim postrojbama koje imaju pravo na naknadu (članak 38.);
11. ako kao odgovorna osoba jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave ne osigura financijskih sredstava za učinkovito djelovanje vatrogastva na području jedinice lokalne odnosno područne samouprave ili ta sredstva nenamjenski troši (članak 44.);

XI. OVLAŠTI ZA DONOŠENJE PROVEDBENIH PROPISA

Članak 52.

1) Ravnatelj Uprave, na prijedlog Nacionalnog vijeća za vatrogastvo:

1. propisuje uvjete radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca;
2. propisuje mjerila za ustroj, način djelovanja, potrebnu opremu i sredstva za rad javnih vatrogasnih postrojbi (profesionalnih i dobrovoljnih);

3. utvrđuje minimum organiziranosti vatrogastva na području jedinice lokalne i područne samouprave;
4. propisuje program i način polaganja stručnog ispita za vatrogasce s posebnim ovlastima i odgovornostima te oblik i sadržaj licence;
5. propisuje minimum tehničke opremljenosti i sredstva koje moraju posjedovati vatrogasne postrojbe, sukladno planu zaštite od požara;
6. propisuje međusobne odnose vatrogasnih postrojbi i njihovih pripadnika u vatrogasnim intervencijama;
7. donosi program i način provođenja teoretske nastave i praktičnih vježbi u vatrogasnim postrojbama;
8. donosi program i utvrđuje način osposobljavanja građana za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, za gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom;
9. propisuje tehničke zahtjeve za zaštitnu i drugu osobnu opremu koju pripadnici vatrogasnih postrojbi koriste prilikom vatrogasne intervencije;
10. propisuje jedinstven oblik i broj odore pripadnika javnih vatrogasnih postrojbi te oznake zvanja;

2) Ravnatelj Uprave, na prijedlog Hrvatske vatrogasne zajednice:

1. propisuje način i program osposobljavanja dobrovoljnih vatrogasaca;
2. propisuje jedinstven oblik i broj odore pripadnika dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi te oznake zvanja;

XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53.

1) Danom početka primjene ovoga Zakona javne vatrogasne postrojbe nastavljaju sa radom u dosadašnjem ustroju kao vatrogasni centri jedinica lokalne samouprave, a zapovjednici javnih vatrogasnih postrojbi kao zapovjednici vatrogasnih centara.

2) Broj zaposlenika u vatrogasnim centrima iz stavka 1. ovoga članka jedinica lokalne samouprave ne može smanjiti ako nije napravila procjenu ugroženosti i plan zaštite od požara za svoje područje, kojim je utvrđen ustroj vatrogastva.

3) Dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice, osnovane sukladno Zakonu o vatrogastvu ("Narodne novine", broj: 106./99.), nastavljaju s radom u ustrojstvu i na način utvrđen tim zakonom do usklađivanja s ovim Zakonom.

4) Zaposlenike vatrogasnih zajednica jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koje ne nastave s radom u smislu stavka 3. ovoga članka, preuzet će vatrogasni centri iste teritorijalne razine djelovanja, ukoliko su više od godinu dana od dana početka primjene ovoga Zakona zaposleni u vatrogasnoj zajednici.

5) Vatrogasci s posebnim ovlastima i odgovornostima utvrđenim ovim Zakonom, koji na dan početka njegove primjene nemaju odgovarajuću stručnu spremu propisanu ovim Zakonom, a proveli su na tim radnim mjestima četiri i više godina, mogu nastaviti obavljati ove poslove pod uvjetom da u roku od 4 godine steknu odgovarajuću spremu.

6) Osobama iz članka 22. stavka 4. koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona imaju položeni stručni ispit po propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovog Zakona, izdat će se licenca za vođenje vatrogasnih intervencija sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 54.

Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice dužne su uskladiti svoje ustrojstvo i način rada s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana početka njegove primjene.

Članak 55.

1) Na dan početka primjena ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o vatrogastvu ("Narodne novine" broj: 106./99., 117/01. i 96/03.).

2) Financiranje javnih vatrogasnih postrojbi, koje sukladno ovom zakonu prelaze u vatrogasne centre, osigurava se na postojeći način do 31.03.2005. godine, odnosno do uspostavljanja načina financiranja utvrđenog ovim Zakonom, a financiranje vatrogasnih zajednica do osnivanja vatrogasnog centra a najduže do 30.06.2005. godine.

3) Propisi donijeti radi izvršavanja Zakona iz stavka 1. ovog članka ostaju na snazi do stupanja na snagu propisa za izvršavanje ovoga Zakona, ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Članak 56.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", a primjenjuje se od 01.01.2005. godine.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. definira se sadržaj vatrogasne djelatnosti kao integralnog dijela sustava zaštite i spašavanja, utvrđuju temeljna načela obavljanja vatrogasne djelatnosti te isključuje primjena Zakona na osnivanje, ustroj i djelovanje vatrogasnih postrojbi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Člankom 2. propisuju se različiti organizacijski oblici vatrogasnih centara i vatrogasnih postrojbi za obavljanje vatrogasne djelatnosti, koji se osnivaju za određeno područje djelovanja. Vatrogasni centri i postrojbe obavljaju vatrogasnu djelatnost kao javnu

službu, pa čak i profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu i vatrogasna postrojba u gospodarstvu pripravna za intervenciju za vrijeme radnog vremena (iako im je osnovna namjena djelovati na prostoru osnivača) kada, na temelju zapovjedi nadležnog vatrogasnog zapovjednika, sudjeluju u intervenciji izvan toga prostora.

Člankom 3. utvrđena je načelna obveza predstavničkih i izvršnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da skrbe o potrebama i interesima građana za efikasnim i racionalnim ustrojavanjem i funkcioniranjem vatrogasne službe na svom području. U konkretizaciji ove načelne obveze utvrđuje se dužnost predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da osnuje vatrogasni centar. Navedeni ustrojstveni oblik organiziranja vatrogasne službe nositelj je ukupne zaštite od požara na području za koje je osnovan. U sastavu vatrogasnog centra na području jedinica lokalne samouprave djeluju i sve vatrogasne postrojbe koje su utvrđene procjenom ugroženosti od požara za područje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Člankom 4. utvrđuje se obveza vatrogasnih centara i vatrogasnih postrojbi da obavljaju vatrogasnu djelatnost, sukladno pravilima vatrogasne struke, na području svoga djelovanja, ali i izvan toga područja na temelju zapovjedi nadležnog vatrogasnog zapovjednika.

Člankom 5. propisano je da vatrogasni centri i postrojbe pojedine poslove obavljaju kao javnu ovlast. Prijenos javnih ovlasti povezan je isključivo s obavljanjem vatrogasnih intervencija, radi brzine i učinkovitosti djelovanja te spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara.

Člankom 6. se strukovno i interesno udruživanje dobrovoljnih vatrogasnih društava, vatrogasnih zajednica i profesionalnih vatrogasaca prepušta regulaciji propisa kojima se uređuje osnivanje i djelovanje udruga, osim za pitanja koja ovaj Zakon uređuje na drugačiji način.

Članak 7. utvrđuje stalne (tradicionalne) manifestacije u području vatrogastva u cilju promidžbe vatrogasne struke i provođenja preventivnih mjera.

Člancima 8. - 14. uređuju se uvjeti i načini osnivanja vatrogasnih centara i postrojbi, respektirajući pri tome različitosti uvjeta, potreba i mogućnosti pojedinih jedinica lokalne samouprave, ali i nužnost racionalnog i ekonomičnog korištenja vatrogasnih, kadrovskih i tehničkih resursa. Prema predloženom konceptu Zakona, temelj vatrogasne organizacije je vatrogasni centar jedinice lokalne samouprave, kojega odlukom osniva predstavničko tijelo. Takav vatrogasni centar nositelj je cjelokupne vatrogasne djelatnosti na području jedinica lokalne samouprave, u njemu se obavljaju poslovi vezani uz rad dobrovoljnih vatrogasnih društava i njihovih postrojbi, gašenje požara, tehničke i ekološke intervencije, provođenje određenih preventivnih mjera te nadzor nad provedbom određenih mjera zaštite od požara. Zakon otvara mogućnost da dvije ili više jedinica lokalne samouprave mogu osnovati zajednički vatrogasni centar za djelovanje na njihovim područjima, ali pod uvjetom da je takvom organizacijom osigurana efikasnost u obavljanju vatrogasne djelatnosti. Samo iznimno dopušteno je predstavničkom tijelu (i to samo ako, sukladno procjeni ugroženosti, nije osnovan vatrogasni centar s profesionalnom vatrogasnom postrojbom) da zajedno s drugim pravnim osobama (u pravilu dobrovoljnim vatrogasnim društvima) osnuje zajednički vatrogasni centar.

Postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva, bez profesionalne vatrogasne jezgre, treba se osnovati u onom dobrovoljnom vatrogasnom društvu koje je planom zaštite od požara jedinice lokalne samouprave predviđeno za operativno pokrivanje dijela područja jedinice lokalne samouprave.

Ovim odredbama Zakona se propisuju uvjeti i modaliteti osnivanja vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu, ovisno o kategorizaciji građevina i prostora osnivača.

Na razini županije osniva se županijski vatrogasni centar u statusu javne ustanove, u čijem sastavu djeluje županijska vatrogasna postrojba i operativni centar za objedinjavanje informacija i koordinaciju rada vatrogasnih postrojbi na području županija. Županijska vatrogasna postrojba nema vlastite vatrogasce, već je sastavljena od vatrogasaca drugih postrojbi s područja županije koji ad hoc djeluju na temelju zapovjedi županijskog vatrogasnog zapovjednika. Iznimno od ostalih županijskih vatrogasnih centar vatrogasni centar Grada Zagreba po ovom Zakonu ima položaj županijskog vatrogasnog centa a zapovjednik tog centra ima položaj županijskog vatrogasnog centra iz razloga što Grad zagreb ima status grada i županije.

S obzirom da su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija poslovi vatrogastva preneseni u djelokrug Državne uprave za zaštitu i spašavanje, u njenom sklopu se ustrojava Državni vatrogasni centar u okviru kojega djeluje operativni centar i državna vatrogasna postrojba. Navedena vatrogasna postrojba sastavljena je od vatrogasnih instruktora – zaposlenika Državne uprave za zaštitu i spašavanje (kao profesionalne jezgre, odnosno stalnog sastava postrojbe) i određenog broja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca koji su članovi drugih postrojbi, ali se posebno osposobljavaju i opremaju za najzahtjevnije vatrogasne intervencije.

Člankom 15. određuje se način osnivanja dobrovoljnih vatrogasnih društava koja se osnivaju po odredbama Zakona o udrugama za obavljanje svih ili samo nekih poslova u sklopu vatrogasne djelatnosti koji su utvrđeni člankom 1. ovog Zakona. Ove poslove mogu obavljati na cijelom području jedinice lokalne samouprave, ili na njenom jednom dijelu, npr. naselje, selo, gradski kvart i sl. Utvrđeno je da dobrovoljno vatrogasno društvo može obavljati vatrogasnu djelatnost tek kada kao ustrojstveni oblik djelovanja ima vatrogasnu postrojbu s određenim brojem osposobljenih dobrovoljnih vatrogasaca te propisanu opremu i sredstva za gašenje požara. Nije dovoljno da postoje članovi dobrovoljnog vatrogasnog društva, već da stvarno postoji određeni broj vatrogasnih operativaca koji moraju zadovoljiti sve uvjete za dobrovoljnog vatrogasca utvrđene ovim Zakonom. Ono dobrovoljno vatrogasno društvo koje ne ispunjava navedene uvjete ne može obavljati vatrogasnu djelatnost i djeluje kao svaka udruga građana za njegovanje kulturne ili neke druge tekovine područja u kom djeluje. Ostavljena je, međutim, mogućnost postojećim dobrovoljnim vatrogasnim društvima, koja imaju dovoljan broj osposobljenih dobrovoljnih vatrogasaca, a nemaju potrebnu opremu za učinkovito obavljanje vatrogasne intervencije na svom području djelovanja (naselje, grad ili kvart) da obavljaju neke poslove iz djelokruga vatrogasne djelatnosti kao što je nadzor nad provedbom određenih mjera zaštite od požara, promidžbu te obuku i osposobljavanje građana za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara.

Člankom 16. utvrđeno je da dobrovoljna vatrogasna društva mogu, osim vatrogasne djelatnosti, obavljati gospodarske i društvene djelatnosti (održavanje vozila, organizacija kulturnih i športskih priredbi, prijevoz vode i sl.) koje su u svezi s obavljanjem vatrogasne djelatnosti, a to obavljanje djelatnosti mora biti sukladno odredbama posebnih propisa, ali se obavljanjem te djelatnosti ne smije umanjiti intervencijska spremnost vatrogasne postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Člankom 17. utvrđuje se odgovarajuća primjena odredbi ovog Zakona na dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu.

Člankom 18. utvrđena je mogućnost da se, u cilju interesnog povezivanja, dobrovoljna vatrogasna društava na području jedinice lokalne samouprave i jedinice područne samouprave, sukladno propisima o udrugama, mogu udruživati u vatrogasne zajednice za područje jedinice lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, a spomenute vatrogasne zajednice u Hrvatsku vatrogasnu zajednicu. U dosadašnjem Zakonu o vatrogastvu ova odredba imala je obvezujući karakter, što je u suprotnosti sa člankom 43. Ustava RH koji građanima RH jamči pravo na slobodno udruživanje u udruge i slične organizacije.

Člankom 19. utvrđena je mogućnost da se u cilju zaštite interesa profesionalnog vatrogastva i promicanja struke u profesionalnom vatrogastvu osnuju udruge profesionalnih vatrogasaca, sukladno propisima o udrugama.

Člankom 20. propisano je da se ustroj i djelovanje vatrogasnih zajednica, dobrovoljnih vatrogasnih društava i udruge profesionalnih vatrogasaca uređuje njihovim općim aktom, sukladno odredbama ovoga Zakona i propisa koji uređuje osnivanje i djelovanje udruga.

Člankom 21. utvrđeno je djelovanje i sastav Nacionalnog vijeća za vatrogastvo. Treba naglasiti kako je izražena potreba djelovanja jednog ovako definiranog tijela na nacionalnoj razini, gdje bi se na temelju stručnih analiza trebale donositi smjernice za razvoj ukupnog vatrogastva te za poboljšanje općeg stanja zaštite od požara u RH. Na temelju jednolike zastupljenosti svih segmenata zaštite od požara (kako je predloženo u ovom članku) Nacionalno vijeće za vatrogastvo mora predlagati nova i bolja rješenja u području za koje je osnovan.

Člankom 22. propisani su uvjeti koje mora zadovoljiti osoba da bi mogla obavljati poslove profesionalnog vatrogasca. Uz to, Zakonom se uvodi kategorija sezonskog vatrogasca, uglavnom za obavljanje vatrogasnih intervencija na požarima otvorenog prostora priobalja u ljetnom razdoblju. Ovim člankom je također određeno tko u obavljanju vatrogasne djelatnosti ima posebna ovlaštenja i odgovornosti i tko može koristiti javne ovlasti utvrđene ovim Zakonom prilikom obavljanja vatrogasne intervencije a to su zapovjednici koji neposredno zapovijedaju na vatrogasnim intervencijama te moraju za obavljanje vatrogasne intervencije imati javne ovlasti da bi intervenciju uspješno okončali. Navedeni zapovjednici moraju poznavati zakonodavstvo i struku odnosno moraju imati i druga tehnička znanja ovisno o razini na kojoj zapovijedaju. Utvrđeni su minimalni uvjeti glede stručne spreme i odgovarajućeg radnog odnosno stručnog iskustva u vatrogastvu za pojedine razine zapovjednika te je utvrđena je obveza polaganja stručnog ispita temeljem kojeg se dodjeljuje licenca za zapovijedanje na vatrogasnoj intervenciji, koja se zbog tehničkog napretka i promjena u zakonodavstvu odnosno prilagođavanja europskim sustavima mora obnavljati po posebnom postupku svake pete godine. Obnavljanje stečenog znanja nužno je i stoga što se iste vrste vatrogasnih intervencija ne ponavljaju često, a vatrogasac mora znanjem i vještinama uvijek biti maksimalno pripremljen kako bi mogao brzo i učinkovito obaviti vatrogasnu intervenciju.

Člankom 23. propisani su uvjeti za obavljanje poslova dobrovoljnog vatrogasca, što podrazumijeva da dobrovoljni vatrogasac mora imati zdravstvene i fizičke predispozicije da bi mogao sudjelovati u fizički i psihički zahtjevnoj obuci te da bi poslije na vatrogasnim intervencijama mogao izdržati teške fizičke i psihičke napore (visoka temperatura, zadimljenost,

rad na visini, nailazak na stradale osobe i životinje i sl.). Uz to, utvrđena je minimalna stručna sprema koju mora imati zapovjednik postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva i odgovarajuće iskustvo na vatrogasnim intervencijama. Treba napomenuti da za učinkovito zapovijedanje na vatrogasnim intervencijama osoba mora imati određena tehnička znanja kako bi mogla prepoznati i pročitati razne tehničke nacрте i simbole koji se rabe u planovima zaštite od požara i drugoj tehničkoj dokumentaciji.

Člankom 24. dano je ovlaštenje ministru zdravstva da, uz suglasnost Nacionalnog vijeća za vatrogastvo, propiše mjerila za utvrđivanje sposobnosti za obavljanje poslova profesionalnog i dobrovoljnog vatrogasca, rokove i način obavljanja provjere tih sposobnosti, te da rješenjem odredi zdravstvene ustanove koje će obavljati navedene poslove.

Člankom 25. određuje se da će Državna uprava za zaštitu i spašavanje vatrogascima s posebnim ovlastima i odgovornostima izdati iskaznicu koju moraju nositi na vatrogasnoj intervenciji. Ravnatelj Uprave ovlašćuje se da propiše predložak i način izdavanja iskaznice. Nošenje ovakve iskaznice neophodno je iz razloga što građanin ne mora poznavati obilježja vatrogasnih zapovjednika kako bi prepoznao osobu u odori koja od njega može zatražiti obavljanje manje složenih poslova na vatrogasnoj intervenciji ili korištenja javnih ovlasti utvrđenih člankom 34. ovog Zakona.

Člankom 26. propisano je da se profesionalnim vatrogascima staž osiguranja računa u uvećanom trajanju od 15 mjeseci za 12 mjeseci stvarno provedenim na tim poslovima. Iznimno, Zakon predviđa mogućnost da se profesionalni vatrogasac eksplicitno odrekne prava na staž s uvećanim trajanjem, u kojem slučaju je njegov poslodavac obvezan uplatiti propisane doprinose za uvećani staž u fond kojega izabere profesionalni vatrogasac. Pravo na uvećani staž osiguranja ima i dobrovoljni vatrogasac koji duže od mjesec dana obavlja iste poslove pod istim uvjetima kao i profesionalac. Osim toga utvrđeno je pravo vatrogascima koji obavljaju operativne poslove za koje moraju ispunjavati posebne fizičke i psihičke uvjete da im se osnovica plaće uveća za 20%. Naime, vatrogasac kod obavljanja vatrogasne intervencije obavlja iznimno teške i za život opasne radnje (rad na visini, u visokoj temperaturi i dimu, rad sa mrtvim i teško ozljeđenim osobama u požaru i u prometnim nezgodama, rad sa opasnim tvarima koje su zapaljene ili prosute po cesti i sl.) za koje mora imati posebne psihičke i fizičke sposobnosti.

Članak 27. propisuje visinu i uvjete za dobivanje naknade za dobrovoljne vatrogasce kad sudjeluju u vatrogasnoj intervenciji za vrijeme radnog vremena i u noćnim satima. Naknadu plaće za izgubljeno radno vrijeme daje jedinica lokalne samouprave na čijem području je obavljena vatrogasna intervencija, u visini koju utvrdi poglavarstvo jedinica lokalne samouprave.

Članak 28. otvara mogućnost ostvarivanja određenih prava iz radnog odnosa i propisuje način njihova ostvarivanja u cilju poticanja dobrovoljnog vatrogastva.

Člankom 29. utvrđena je obveza jedinice lokalne samouprave da na teret svojih sredstava sahrane vatrogasca koji u obavljanju ili povodom obavljanja vatrogasne djelatnosti izgubio život na njihovom području.

Člankom 30. utvrđeno je da vatrogasnim centrom i vatrogasnom postrojbom zapovijedaju zapovjednici te da imaju zamjenike. Osim toga, propisano je da je županijski vatrogasni zapovjednik zaposlenik županijskog vatrogasnog centra, da ima zapovjedništvo kao

strukovno tijelo, a njegov zamjenik po položaju je zapovjednik operativno najvećeg vatrogasnog centra jedinice lokalne samouprave s područja županije.

Člankom 31. utvrđen je način imenovanja zapovjednika vatrogasnih postrojbi utvrđenih ovim Zakonom i njihovih zamjenika; propisan je postupak kada ne dođe do usuglašenog izbora županijskog vatrogasnog zapovjednika i zapovjednika postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva; utvrđeno je da su županijski vatrogasni zapovjednik i zapovjednik vatrogasnog centra ujedno i ravnatelji tih javnih ustanova, sukladno Zakonu o ustanovama te su tako objedinjene dvije funkcije u jednoj osobi zbog racionalnosti i bolje organiziranosti. Treba napomenuti da će se sukladno Zakonu o ustanovama za imenovanje zapovjednika morati provesti cjelokupni postupak kao za imenovanje ravnatelja javne ustanove što znači da se mora raspisati javni natječaj za izbor zapovjednika (ravnatelja) na četiri godine.

Člankom 32. utvrđena je odgovornost svakog zapovjednika vatrogasne postrojbe kojom zapovijeda odnosno suodgovornost za organiziranost, osposobljenost i intervencijsku spremnost cjelokupnog vatrogastva na području njegove odgovornosti.

Člankom 33. propisano je u kojim uvjetima koji vatrogasni zapovjednik zapovijeda vatrogasnom intervencijom, u cilju izbjegavanja sukoba nadležnosti prilikom zapovijedanja te dvojne odgovornosti.

Člankom 34. propisuju se javne ovlasti vatrogasnoj postrojbi na vatrogasnoj intervenciju te tko naređuje poduzimanja mjera koje su definirane kao javne ovlasti prema ovom Zakonu. Uz to, dozvoljava se mogućnost da zapovjednik na vatrogasnoj intervenciji može narediti punoljetnim osobama koje nisu osposobljene za gašenje požara da obavljaju pomoćne i manje složene poslove tijekom vatrogasne intervencije.

Člankom 35. propisana je odgovornost zapovjednika vatrogasne intervencije za uspješno vođenje intervencije, čuvanje požarišta te čuvanje tragova koji mogu poslužiti za utvrđivanje uzroka požara.

Člankom 36. daje se ovlaštenje nadležnom vatrogasnom zapovjedniku i njegovom zamjeniku da mogu narediti svakoj vatrogasnoj postrojbi s područja svoje nadležnosti sudjelovanje u vatrogasnoj intervenciji na području za koje je nadležan s određenim brojem vatrogasaca i tehničke opreme, vodeći pri tom računa da se ne ostavi nezaštićeno područje sa kojeg diže vatrogasne snage i tehniku. Navedene ovlasti u praksi će važiti samo u slučajevima kada događaj poprimi takva obilježja da ga ne mogu suzbiti redovne snage s područja jedinice lokalne i područne samouprave, pa je neophodna pomoć vatrogasnih snaga iz drugih jedinica lokalne samouprave, odnosno županije.

Člankom 37. daje se ovlaštenje gradonačelniku odnosno načelniku općine da u slučaju potrebe, na zahtjev nadležnog vatrogasnog zapovjednika, naredi sudjelovanje svih sposobnih osoba s područja jedinice lokalne samouprave, starijih od 18 godina u obavljanju pomoćnih poslova na intervenciji i spašavanje ljudi i imovine ugroženih nastalom događajem i stavljanje na raspolaganje sredstava za potrebe intervencije. Nastale troškove i štetu snosi jedinica lokalne samouprave čiji je načelnik općine odnosno gradonačelnik naredio sudjelovanje osoba odnosno stavljanje na raspolaganje sredstava.

Člankom 38. utvrđeno je pravo pravne osobe čija je vatrogasna postrojba sudjelovala u intervenciji izvan svog područja djelovanja na nadoknadu materijalnih troškova i štete koju su pri tom imali te obvezu jedinice lokalne odnosno područne samouprave na čijem području je obavljena intervencija da snose nastale troškove i nastalu štetu. Zakon propisuje izuzetak prema kojem se nastale troškove i štetu može nadoknaditi iz sredstava državnog proračuna o čemu odluku donosi Vlada Republike Hrvatske. Ovdje se prije svega misli na slučajeve u kojima uslijed katastrofalnog požara ili sličnog događaja dođe do velike materijalne štete i velikih troškova intervencije, a jedinica lokalne samouprave nema dovoljno sredstava za podmirenje nastalih troškova.

Člankom 39. propisani su uvjeti i način naplate troškova vatrogasne intervencije od pravne i fizičke osobe koja je svojom krivnjom prouzročila događaj. Ova odredba treba preventivno djelovati na osobe da svojom krivnjom (iz nehata ili namjere) ne uzrokuju požare i druge nesreće. Također je utvrđeno pravo naknade troškova vatrogasne postrojbe kada obavljaju neki drugi rad koji ne spada u vatrogasnu djelatnost utvrđenu u članku 1. ovog Zakona.

Člankom 40. propisane su nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova za obavljanje upravnog i inspeksijskog nadzora nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega te radom vatrogasnih postrojbi u provedbi javnih ovlasti. Ovom odredbom je respektiran članak 136. Ustava RH koji dozvoljava da državna tijela provode nadzor nad ustavnosti i zakonitosti u obavljanju poslova iz nadležnosti jedinica lokalne i područne samouprave. Stručni nadzor nad radom vatrogasnih postrojbi ostavljen je da ga obavlja glavni vatrogasni zapovjednik i vatrogasni nadzornici koje imenuje glavni vatrogasni zapovjednik.

Člankom 41. utvrđuje se pod kojim uvjetima obrazovne ustanove mogu školovati i provoditi usavršavanje profesionalnih vatrogasaca te tko izdaje ovlaštenje za školovanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca.

Člankom 42. propisano je tko i pod kojim uvjetima može obavljati osposobljavanje dobrovoljnih vatrogasaca

Člancima 43. – 49. utvrđuju se izvori i načini financiranja sustava vatrogastva u Republici Hrvatskoj. Novost u predloženom modelu financiranja je uvođenje naknade za obavljanje vatrogasne djelatnosti, za sva trgovačka društva i druge pravne osobe te obrtnike koji obavljaju gospodarsku djelatnost na području Republike Hrvatske (osnovica za izračun visine naknade je ukupan prihod – promet). Ovim je uspostavljen jedinstveni sustav financiranja vatrogasnih postrojbi bez više izvora financiranja kako bi se ostvarila potrebna kontrola nad trošenjem novca poreznih obveznika. Alternativno rješenje predloženo Zakonom je alimentiranje vatrogasne djelatnosti u dijelu sredstava obranog od poreza na dohodak. U oba slučaja dio naknade, odnosno određeni postotak izdvojenih sredstava poreza na dohodak uplaćivao bi se u vatrogasni fond iz kojega bi se prikupljena sredstva raspoređivala subjektima vatrogasne djelatnosti koji zbog nerazvijenosti ili slabe gospodarske aktivnosti nisu u stanju financirati minimalnu sigurnost građana na svom području a na temelju mjerila koja utvrdi Nacionalno vijeće za vatrogastvo.

Radi zadovoljavanja posebnih potreba i uvjeta obavljanja vatrogasne djelatnosti na području priobalja zbog velikih materijalnih troškova za provedbu priprema za ljetnu požarnu sezonu te troškova gašenja tijekom same sezone, predlaže se dodatno osiguravanje sredstava u određenom postupku od ukupno prikupljenih sredstava na ime naknade za korištenje

općekorisnih funkcija šuma koja su Zakonom o šumama namijenjena za zaštitu šume na kršu i ukupno uplaćene boravišne pristojbe na području jedinica lokalne samouprave.

Člankom 50. i 51. utvrđene su novčane kazne za prekršaje koje učine pravne i odgovorne osobe te fizičke osobe u provedbi ovog Zakona.

Člankom 52. utvrđene su ovlasti za donošenje propisa u provedbi ovog Zakona.

Članci 53. – 55. sadrže prijelazne i završne odredbe kojima se uređuju odnosi u prelaznom razdoblju između primjene dva zakona.

Članak 56. utvrđuje vrijeme stupanja na snagu i početak primjene ovog Zakona.